

ابعاد راهبردی، هویتی و پیامدهای ژئوپلیتیکی

مقدمه: شهادت سید مقاومت شهید سید حسن نصرالله دبیرکل حزب الله لبنان، نقطه عطفی در تحولات محور مقاومت و معادلات منطقه ای محسوب می شود. در این چارچوب، حضور گسترده ایرانیان در مراسم تشییع این شهید، چه به صورت فیزیکی و چه در فضای تبلیغاتی، سؤالاتی را در مورد چرایی این تشویق و تأکید بر مشارکت ایرانیان ایجاد کرده است. این یادداشت تلاش دارد با رویکردی علمی و آکادمیک به بررسی این پدیده پرداخته و ابعاد مختلف آن را از منظر هویتی، راهبردی و ژئوپلیتیکی تحلیل کند.

۱. ابعاد هویتی و ایدئولوژیک: نخستین و بنیادی ترین دلیل تشویق و حضور ایرانیان در این مراسم، پیوند عمیق ایدئولوژیک و هویتی میان ایران و محور مقاومت است. جمهوری اسلامی ایران از بدو شکل گیری، هویت خود را بر مبنای حمایت از مستضعفین و مقابله با نظام سلطه تعریف کرده است. در این

میان، حزب‌اا لبنان نه تنها یک گروه مقاومت بلکه یکی از مهم ترین جلوه های تحقق این هویت انقلابی در سطح منطقه محسوب می شود. شهادت دبیرکل حزب‌اا، نه به عنوان یک واقعه شخصی بلکه به عنوان نماد مقاومت و استمرار راه مبارزه علیه رژیم صهیونیستی درک می شود. از سوی دیگر، در گفتمان انقلاب اسلامی، مفهوم «امت واحد اسلامی» جایگاه ویژه ای دارد. این گفتمان بر آن است که مرزهای جغرافیایی نباید مانعی برای همبستگی میان مسلمانان باشد. بنابراین، حضور ایرانیان در این مراسم، پاسخی به این فهم ایدئولوژیک است که نشان می دهد مقاومت اسلامی فراتر از مرزهای ملی و قومی تعریف می شود.

۲. دلایل راهبردی و ژئوپلیتیکی: از منظر راهبردی، حضور ایران در تشییع پیکر شهید نصراا پیامی قوی به بازیگران منطقه ای و فرامنطقه ای ارسال می کند. پس از حملات مستمر رژیم صهیونیستی به مواضع حزب‌اا و گروه های مقاومت در لبنان و سقوط سوریه، تلاش هایی برای تضعیف این محور از طریق ایجاد محدودیت های سیاسی، اقتصادی و امنیتی انجام شده است. در این میان، ممانعت ها و محدودیت های دولت لبنان در مسیر حضور ایرانیان در مراسم تشییع، بخشی از این پازل فشارهای خارجی محسوب می شود که با هدف کاهش مشروعیت و نفوذ ایران در لبنان طراحی شده است. اما در مقابل، ایران و محور مقاومت با تقویت حضور نمادین و تبلیغاتی خود، در تلاش برای ارسال پیام مقاومت و اتحاد هستند. حضور گسترده ایرانیان، حتی در صورت وجود موانع، نشانه ای از عزم ایران برای تداوم نقش آفرینی در معادلات لبنان و منطقه است. این پیام نه تنها متوجه دولت لبنان و جریان های سیاسی داخلی آن، بلکه متوجه بازیگران بین المللی نظیر آمریکا، رژیم صهیونیستی و برخی کشورهای عربی است که در پی محدودسازی نفوذ ایران در این کشور هستند.

۳. جنگ روایت ها و اهمیت تبلیغات در تشییع پیکر شهید نصراا: در دنیای امروز، جنگ نظامی با جنگ روایت ها و ادراکات تکمیل می شود. تشییع شهیدی مانند سید مقاومت نه تنها یک مراسم مذهبی و سنتی، بلکه یک ابزار سیاسی و رسانه ای برای تقویت گفتمان مقاومت است. از این منظر، هرچه این مراسم باشکوه تر برگزار شود، تأثیرگذاری آن در سطح داخلی لبنان و منطقه ای بیشتر خواهد بود. تبلیغات گسترده برای تشویق ایرانیان به حضور، پاسخی به تلاش هایی است که قصد دارند مقاومت را در انزوا قرار دهند. این تبلیغات همچنین در راستای استراتژی «قدرت نرم» ایران قابل تحلیل است. ایران با بهره گیری از ابزارهای رسانه ای و شبکه های اجتماعی، تلاش دارد جایگاه حزب‌اا و مقاومت را نه تنها در میان شیعیان لبنان بلکه در سطح منطقه تقویت کند. حضور گسترده ایرانیان در تشییع پیکر شهید نصراا، این پیام را منتقل می کند که حمایت از مقاومت نه تنها کاهش نیافته، بلکه با گذر زمان تقویت شده است.

۴. تأثیرات داخلی بر لبنان و حزب الله: در سطح داخلی لبنان، این حضور گسترده پیام مهمی برای جریان‌های سیاسی رقیب حزب الله دارد. برخی جریان‌های داخلی تلاش دارند حزب الله را به عنوان یک نیروی خارجی یا وابسته به ایران معرفی کنند. با این حال، حمایت گسترده ایرانیان از این مراسم نشان می‌دهد که حزب الله نه تنها یک نیروی لبنانی بلکه بخشی از یک محور فراملی است که ریشه‌های عمیق در تحولات منطقه دارد. از سوی دیگر، این مراسم فرصتی برای حزب الله است تا همبستگی داخلی خود را تقویت کرده و نشان دهد که حتی در شرایط سخت و با وجود فشارهای امنیتی و اقتصادی، همچنان حمایت مردمی و منطقه‌ای را با خود دارد. این مسئله به افزایش قدرت چانه‌زنی حزب الله در سیاست داخلی لبنان نیز کمک خواهد کرد.

نتیجه‌گیری:

حضور ایران و ایرانیان در تشییع پیکر شهید سید حسن نصرالله را نمی‌توان صرفاً در یک چارچوب احساسی یا مذهبی تحلیل کرد. این حضور ریشه در محاسبات راهبردی، هویتی و ژئوپلیتیکی دارد و حامل پیام‌های مهمی برای بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی است. علی‌رغم ممانعت‌های دولت لبنان، تبلیغات گسترده برای تشویق ایرانیان به شرکت در این مراسم، نشان از اهمیت جنگ روایت‌ها و تلاش برای تقویت گفتمان مقاومت در سطح منطقه دارد. این حضور همچنین به تقویت انسجام داخلی حزب الله، افزایش مشروعیت ایران در معادلات لبنان و ارسال پیام قدرت و پایداری به دشمنان مقاومت منجر خواهد شد. در نهایت، آنچه در این مراسم رخ خواهد داد، صرفاً یک مناسبت مذهبی نبوده بلکه تجلی نوعی نبرد هویتی و راهبردی است که آینده محور مقاومت و نظم جدید منطقه‌ای را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

نویسنده: سید مهدی صالحی خوانساری